

Motion till riksdagen 2018/19:2281

av **Camilla Waltersson Grönvall (M)**

Justerat regelverk gällande strandskydd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att skyndsamt justera regelverket gällande strandskydd och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett tämligen glest befolkat land med en enorm tillgång på vatten genom hav, sjöar och vattendrag. Detta är ett värde att vårda, men det ger också stora möjligheter. För att vårda dessa värden så skapades bland annat strandskyddet.

Strandskyddet formades 1952. Syftet var att trygga förutsättningarna för tillgång till mark och natur i nära anslutning till vatten i enlighet med allemansrättens intentioner samt att skydda den biologiska mångfalden vid vatten. Strandskyddet råder vid hav, insjöar och vattendrag. Skyddet gäller land- och vattenområdet 100 meter från strandlinjen. Att ha konkreta regler som sätter gränser i utbyggandet av tätbefolkade områden är viktigt för att trygga strandnära miljöer så att de inte överexploateras. Sverige är dock ett land med drygt 400 000 kilometer strand, och det innebär en sträcka som är många gånger jordens omkrets. Tillgången kan därför sägas vara god.

Många av Sveriges kommuner kämpar idag med ett vikande befolkningsunderlag. För dessa är möjligheten att skapa attraktiva boenden i strandnära miljöer oerhört viktig. Inte sällan är det svårt att få bostadsprojekt att löna sig i dessa glesbefolkade kommuner då marknadspriset ofta är lägre än kostnaden för nybyggnation. Attraktiva boenden i strandnära lägen kan då vara en lösning, men som idag alltför ofta omöjliggörs av en onyanserad och oflexibel strandskyddslag.

Vår förra regering, alliansregeringen, har redan gjort en del uppluckringar av strandskyddslagen som skulle göra det lättare för kommuner att bygga i vackra sjö- och havsnära miljöer. Senast den 1 juli 2009 blev strandskyddslagen justerad. Detta för att förstärka strandskyddet i områden där det var nödvändigt av särskilda skäl, men också för att förenkla och göra det möjligt att bebygga i områden där exploatering är möjlig.

Utan domstolsprocesser och dispensförändringar får man endast göra små förändringar på privat mark. 2009 års lagstiftning innebär t.ex. att det inte är möjligt att

få strandskyddsdispens samt bygglov för enstaka en- eller tvåbostadshus om det är avskilt från ett befintligt bostadshus eller om det uppförs på tidigare obebyggd mark som inte är avskild från stranden genom en större väg.

Det är länsstyrelserna som har uppgiften att granska kommunala dispenser och de kommunala planer som behandlar strandskyddet och vid behov överpröva dessa. Samtidigt har kommunerna fått större makt över beslutsprocessen genom att kunna medge undantag från strandskyddet för åtgärder för landsbygdsutveckling. Länsstyrelserna har fått makten över områden där dispensplikten inte gäller för komplement-åtgärder i anslutning till befintlig bebyggelse.

Om man vill överklaga beslut från länsstyrelsen så får man kontakta en av Sveriges fem mark- och miljödomstolar där de hanterar dessa slags frågor. En av dessa ligger i Vänersborg och vars ansvarsområde är bland annat hela Västra Götaland och Värmlands län.

Idag är knappt 10 procent av Sveriges stränder påverkade av bebyggelse. Att kunna få upp bebyggelse nära stränder i landsbygdstrakterna är viktigt för den lokala turistnäringen och för att locka nyinflyttning. Trots förändringar kring lagen, har inte intentionerna med lagförändringarna blivit så handfasta som de borde ha blivit.

Utgångspunkten för förändringarna i strandskyddslagstiftningen som infördes 2009 var ett fortsatt generellt strandskydd i hela landet. Samtidigt differentierades strandskyddet för att skapa möjligheter att främja utvecklingen i landsbygdsområden med god tillgång till stränder och låg exploateringsgrad. Detta har inte varit tillräckligt.

En punkt är att överväga om mindre sjöar med lågt skyddsvärde tillika mindre vattendrag helt skall undantas från strandskyddslagen. Dessutom bör tidigare regler om att nya hus ska byggas i anslutning till befintlig bebyggelse i glest befolkade kommuner tas bort.

Detta är dock inte tillräckligt. Ett ytterligare steg bör vara att utmana hela inställningen att ett område per automatik skall vara fritt från byggnation bara för att det finns vatten där. Därför bör en utredning titta på konsekvenserna av att vända på förfarandet. Utgångspunkten skall vara tillåten byggnation. Vid överklagan skall det kunna påvisas att byggnation är olämplig, och hinder för överklagan bör vara begränsad.

Riksdagen har också riktat flera tillkännagivanden till regeringen vad gäller ett förändrat strandskydd. Första gången i februari 2017 och nu igen i våras. Inga initiativ har dock tagits vad gäller att utreda ett förändrat strandskydd.

I ett så stort land som Sverige med så stora obebodda ytor och fantastiska naturtillgångar i form av vacker natur i anslutning till vatten bör kommunerna ha en betydligt större möjlighet att använda dessa tillgångar i rimlig omfattning. Kommuner som kämpar med avfolkning bör kunna få en chans att använda sig av attraktiva tomtområden. Alltför ofta överprövas kommunernas beslut med motiveringar från länsstyrelsen som inte är helt rimliga. För att i ännu högre grad underlätta regelverket kring strandskyddet bör lagstiftningen ses över ytterligare i syfte att medge större frihet för kommunerna. Hittills gjorda förändringar har alltså inte varit tillräckliga och inte fått avsedd effekt. Inte heller har något hänt efter att ett tillkännagivande om översyn av reglerna för strandskydd riktades från riksdag till regering. Således bör en utredning som visar på konsekvenser av motionens förslag tillsättas skyndsamt.